

बीउ बिजन वासलात (Seed Balance Sheet) (आ.व. २०६७/६८)

नेपाल सरकार
कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
राष्ट्रिय बीउ बिजन समिति
हरिहरभवन, ललितपुर
फोन नं. ९७७-१-५५२१३५९/५५३४२५८
फ्याक्स नं. ९७७-१-५५२१३५९
ईमेल: sqcc@.vianet.com.np

नेपाल सरकार
कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
राष्ट्रिय बीउ बिजन समिति
हरिहरभवन, ललितपुर
फोन नं. ९७७-१-५५२१३५९/५५३४२५८
फ्याक्स नं. ९७७-१-५५२१३५९
ईमेल: sqcc@vianet.com.np

२०६७, असार
२०० प्रति

बीउ बिजन माग तथा आपूर्ति अन्तरक्रिया गोष्ठी २०६६/६७

गोष्ठी प्रतिवेदन

र

बीउ बिजन वासलात
(Seed Balance Sheet)

(आ.व. २०६७/६८)

कम्पाईल कर्ता
लाल प्रसाद आचार्य

नेपाल सरकार
कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
राष्ट्रिय बीउ बिजन समिति
हरिहरभवन, ललितपुर
फोन नं. ९७७-१-५५२९३५९/५५३४२५८
फ्याक्स नं. ९७७-१-५५२९३५९
ईमेल: sqcc@vianet.com.np

दुई शब्द

नेपाल सरकार, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, राष्ट्रिय बीउ विजन समिति, सचिवालयको आ.व. २०६६/६७ को वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम “बीउ विजन माग तथा आपूर्ति अन्तरक्रिया गोष्ठी” पांचवटै विकास क्षेत्रमा विभिन्न मितिमा संचालन गरिएको थियो । यस गोष्ठीको मुख्य उद्देश्य नेपालमा रहेका बीउ विजन सरोकारवालाहरु (सरकारी, गैर सरकारी, निजी क्षेत्र, कृषक समूह, सहकारी) लाई एकै थलोमा ल्याई बीउ विजनसंग सम्बन्धित विद्यमान समस्याहरुमाथि छलफल गरी अगाडि कसरी सुधार गर्न सकिन्छ भनि निकास खोज्नु रहेको थियो । यसका साथै देश भित्र बीउ विजनको आपूर्ति व्यवस्थामा रहेको असन्तुलन र बीउको माग गर्दा परिमाणमा उतारचढाव र बस्तुपुरक नहुने प्रकृत्यामा सुधार ल्याई गुणस्तरयुक्त श्रोत बीउ उत्पादन तथा सुनिश्चित आपूर्तिको लागि राष्ट्रिय बीउ विजन वासलात तयार गर्नु पनि यस गोष्ठीको उद्देश्य रहेको थियो ।

यो अन्तरक्रिया गोष्ठी संचालनको पूर्व तयारीका लागि विभिन्न विकास क्षेत्रका क्षेत्रीय कृषि निर्देशनालय मार्फत आ-आफ्ना क्षेत्रका जिल्ला कृषि विकास कार्यालयहरुलाई जिल्लास्तरमा बीउ विजनको माग तथा आपूर्ति व्यवस्था बारे जानकारी माग गरिएको थियो । सोही अनुरूप प्रस्तुतिकरण तथा सामूहिक छलफलबाट निचोड तयार गरी सुभावका रुपमा प्रत्येक क्षेत्रबाट विभिन्न बालीको स्रोत बीउको माग पेश भएका छन् । यसका साथै आ.व. २०६७/६८ देखि आ.व. २०६९/७० सम्मको प्रजनन र मूल बीउ माग तथा आ.व. २०६७/६८ को श्रोत बीउ विजनको वासलात पनि यस प्रतिवेदनमा संलग्न गरिएको हुँदा अवश्य पनि सम्बन्धित निकायहरुले यसलाई प्रयोगमा ल्याउनेछन् र यसबाट बीउको माग र आपूर्ति प्रकृत्या सुनिश्चित र सरलीकृत हुनेछ, भन्ने मैले विश्वास लिएको छु ।

यस गोष्ठीलाई सफलताका साथ संचालन गर्न सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरु, क्षेत्रीय निर्देशकहरु, गैर सरकारी, निजी क्षेत्र र जिकृ.बि.का.का सम्पूर्ण सहभागीहरु तथा कार्यालयहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । अन्त्यमा यो प्रतिवेदन तयार गर्न अथक परिश्रम र लगनशील भै कम्पाइल गरी अन्तिम रुप दिन जुट्नुभएका यस केन्द्रका बरिष्ठ बीउ विकास अधिकृतहरु श्री लाल प्रसाद आचार्य र मदन थापालाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

.....
(डिलाराम भण्डारी)

सदस्य-सचिव

राष्ट्रिय बीउ विजन समिति

हरिहरभवन, ललितपुर

मिति २०६७/३/२५

४. तिन वर्षे समष्टिगत प्रजनन बीउ बिजन माग विवरण
५. आ.ब. २०६७/६८ को समष्टिगत प्रजनन बीउ बिजन माग विवरण
६. आ.ब. २०६७/६८ देखि २०६९/७० सम्मको को समष्टिगत मुल बीउ बिजन माग विवरण
७. आ.ब. २०६७/६८ मा विभिन्न बालीको जातिय क्षेत्रगत मुल बीउ माग विवरण
८. आ.ब. २०६७/६८ को पुर्वाञ्चल विकास क्षेत्र बीउ बिजन बासलात
९. आ.ब. २०६७/६८ मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र को बीउ बिजन बासलात
१०. आ.ब. २०६७/६८ पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र को बीउ बिजन बासलात
११. आ.ब. २०६७/६८ मध्य पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र ो बीउ बिजन बासलात
१२. आ.ब. २०६७/६८ सुदुरपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र को बीउ बिजन बासलात

१३. आ.ब. २०६७/६८ तरकारी बालीको बीउ बिजन बासलात

१४. आ.ब. २०६७/६८ कृषि प्रसार शैक्षिक कार्यक्रम सन्चालनमा आवश्यक पर्ने बीउ बिजन बासलात

१५. आ.ब. २०६७/६८ मा फार्म/केन्द्रहरुले उपलब्ध गराउनुपर्ने मूल बीउको स्थिति

१६. आ. व २०६७ /६८ मा बिभिन्न स्रोतबाट उत्पादित तथा उत्पादन हुने मूल बीउ तथा माग तथ आपूर्ती बिबरणको अवस्था (मे. टन)

१७. फार्म केन्द्रहरुबाट बीउ उपलब्ध गराउनुपर्ने समय तथा जि.कृ.बि.का.हरुले बीउ उठाउनुपर्ने समय

क्र.सं.	वाली	बीउ उपलब्ध / उठाउनुपर्ने समय
१.	बर्षे धान	चैत्र
२.	चैते धान	मंशिर-पौष
३.	गहुं	असोज-कार्तिक
४.	मकै	माघ-फाल्गुण
५.	मुसुरो	भाद्र-असोज
६.	भटमास	चैत्र-बैशाख
७.	कोदो	बैशाख-जेष्ठ
८.	जुट	पौष-माघ
९.	बदाम	चैत्र-बैशाख
१०.	रहर	बैशाख-जेष्ठ
११.	जौ	असोज-कार्तिक
१२.	तोरी	श्रावण-भाद्र
१३.	मुङ्ग	मंशीर-पौष

१८ आगामी आ. व. को लागी आवश्यक पर्ने बीउ विजन माग तथा आपूर्ति विषयबारे अन्तरकृया गोष्ठीको लागी जिल्ला कृषि विकास कार्यलयहरुको लागी TOR

- आ.व. ०६६/०६७ मा जिल्लाको विभिन्न वालीहरुको बीउ आपूर्ति अवस्थाको विवरण
- जिल्लामा बीउ माग आपूर्तिमा देखिएका समस्याहरु
- जिल्लामा रहेका बीउ व्यवसायीहरुको विवरण
- आ.व. ०६८/०६९ देखि ०७०/०७१ सम्मको विभिन्न वालीहरुको (स्तर र जात अनुसार) स्रोत बीउ माग सम्बन्धी विवरण

१९. निजी स्तरका बीउ बिजन उत्पादक कम्पनी तथा समूहको ठेगाना बिबरण

१. लुम्बिनी सीड कम्पनी भैरहवा, ०७१५२४४५५
२. युनिभर्सल सीड कम्पनी, भैरहवा, ९८४७०२२९०६
३. कालिका सिड कम्पनी भैरहवा, ०७१५२०७७१, ९७४७०१८९५२
४. एभरेष्ट सीड कम्पनी, खुमलटार, ललितपुर, ०१२२२१०१०
५. हिमालयन एग्रो इन्टरप्राइजेज एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि., काठमाण्डौ, ०१४६७०८२१
६. इष्ट वेष्ट सीड कम्पनी, (सि. जि सिडस) दुहवी, सुनसरी, २२१०४७९, ०१५५३५७५३

७. युनिक सिड उद्योग धनगढी, ०९१ ५२२६८७
८. बीजवृद्धि कम्पनी प्रा.लि. पिठूवा ७, चितवन, फोन नं. ९८४५०४८२९१, ०५६५६१२९१
९. मल्ल बीज सप्लायर्स, रत्ननगर न.पा. २, चितवन, फोन नं. ९८५५०५५८६४, ५६०६३८
१०. उन्नत बीजवृद्धि कृषक समूह पटिहानी ५, चितवन, ०५६ ६२१४५६
११. श्रीराम बीजवृद्धि कृषक समूह, पार्वतीपुर ८, चितवन, ९८४५०६७५५९
१२. एभरेष्ट सिड कम्पनी प्रा. ली. खुमलटार ललितपुर, ०१२२२१०१०
१३. अन्नपूर्ण कृषक समूह, कुमरोज ७, चितवन, ९८४५०६९०१९
१४. नमूना बीजवृद्धि कृषक समूह, शुक्रनगर ३, चितवन, ९८५५०५८५८५
१५. जय कृषक बिज वृद्धि समूह फुलवारी शिवनगर ५, ९८४५०५०९४९
१६. अंकुर बीउ विजन उत्पादन सहकारी संस्था, सपही ४, निकास, वारा, ९८५५०४५०६०
१७. मनोज इन्टर नेशनल ट्रेडर्स, चाचनमार्केट, महावीर रोड, वीरगंज ७, ०५१५२५५५६, ०५१५२९८९३
१८. सामुहिक बीज वृद्धि कम्पनी, डुमरिया २, रौतहट, ०५५६२०३७५, ९८४५०३४५८७
१९. विशाल ट्रेडिङ्ग, छातापिपरा ५, वारा, ९८४५००४६१९, ९८०४२९२८५१
२०. राम जानकी कृषि फार्म प्रा.ली. विराटनगर, मोरङ
२१. मेची कृषक बहुमुखी सहकारी संस्था मेची न.पा.-१२ ईटा भट्टा भापा ०२३५६२२३१
२२. बौद्धीमाई कृषि सहकारी संस्था लि. महेशपुर ४ वारा
२३. श्री कृष्ण प्रणामी महिला कृषि सहकारी संस्था लि. डुमरिया २ रौतहट ९८४५०३३४६४
२४. हिमालयन एग्रो इन्टरप्राइजेज एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि., काठमाण्डौ, ०१४६७०८२१

बिषय सूची

क्र.सं.	बिषय	पेज नं.
१.	पृष्ठभूमि	
२.	उद्देश्य	
३.	गोष्ठी संचालनका लागि गरिएका प्रयासहरु	
४.	तीन वर्षे समष्टिगत प्रजनन बीउ बिजन माग बिबरण	
५.	आ.व. २०६७/६८ को समष्टिगत प्रजनन बीउ बिजन माग बिबरण (के.जी.)	
	५.१. धान	
	५.२. गहुं	
	५.३. मकै	
	५.४. मुसुरो	
	५.५. तोरी	
	५.६ बोडी	
६.	आ.व. २०६७/६८ देखि २०६९/७० सम्मको को समष्टिगत मुल बीउ बिजन माग बिबरण	
७.	आ.व. २०६७/६८ को समष्टिगत मुल बीउ बिजन माग बिबरण	
८.	पुर्वाञ्चल विकास क्षेत्र	
८.१.	पुर्वाञ्चल विकास क्षेत्रमा संचालित गोष्ठी कार्यक्रम तथा बीउ बिजन माग	
	८.१.१. गोष्ठी प्रतिवेदन	
	८.१.२ गोष्ठी कार्यक्रम	
	८.१.३ सामूहिक छलफलको निचोडहरु	
	८.१.४ सहभागिहरु	
८.२	मूल बीउको बीउ बिजन वासलात (Balance Sheet)	
	८.२.१. धान बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	
	८.२.२.गहुं बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	
	८.२.३. मकै बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	
	८.२.४. तोरी बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	
	८.२.५. मुसुरो बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८के.जी.)	
	८.२.६. मुङ्ग बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८के.जी.)	
	८.२.७. जुट बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	
	८.२.८. कोदोको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	
९.	मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र	
९.१	पुर्वाञ्चल विकास क्षेत्रमा संचालित गोष्ठी कार्यक्रम तथा बीउ बिजन माग	
	९.१.१. गोष्ठी प्रतिवेदन	
	९.१.२ गोष्ठी कार्यक्रम	
	९.१.३ सामूहिक छलफलको निचोडहरु	
	९.१.४ सहभागिहरु	
९.२	मूल बीउको बीउ बिजन वासलात (Balance Sheet)	
	९.२.१. धान बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	
	९.२.२.गहुं बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	
	९.२.३. मकै बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	
	९.२.४. तोरी बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)	

- ९.२.५. मुसुरो बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ९.२.६. भटमास बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ९.२.७. बोडी बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ९.२.८. मुड बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)

१०. पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र

१०.१ पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रमा संचालित गोष्ठी कार्यक्रम तथा बीउ बिजन माग

- १०.१.१. गोष्ठी प्रतिवेदन
- १०.१.२. गोष्ठी कार्यक्रम
- १०.१.३. सामूहिक छलफलको निचोडहरु
- १०.१.४. सहभागिहरु

१०.२ मूल बीउको बीउ बिजन वासलात (Balance Sheet)

- १०.२.१. धान बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १०.२.२. गहुं बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १०.२.३. मकै बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १०.२.४. तोरी बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १०.२.५. मुसुरो बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १०.२.६. कोदो बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १०.२.७. बदाम बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)

११. मध्यपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र

११.१ मध्यपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रमा संचालित गोष्ठी कार्यक्रम तथा बीउ बिजन माग

- ११.१.१. गोष्ठी प्रतिवेदन
- ११.१.२. गोष्ठी कार्यक्रम
- ११.१.३. सामूहिक छलफलको निचोडहरु
- ११.१.४. सहभागिहरु

११.२ मूल बीउको बीउ बिजन वासलात (Balance Sheet)

- ११.२.१. धान बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ११.२.२. गहुं बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ११.२.३. मकै बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ११.२.४. तोरी बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ११.२.५. मुसुरो बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ११.२.६. चना बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ११.२.७. मुड बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- ११.२.८. बदाम बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)

१२. सुदूरपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र

१२.१ सुदूरपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रमा संचालित गोष्ठी कार्यक्रम तथा बीउ बिजन माग

- १२.१.१. गोष्ठी प्रतिवेदन
- १२.१.२. गोष्ठी कार्यक्रम
- १२.१.३. सामूहिक छलफलको निचोडहरु
- १२.१.४. सहभागिहरु

१२.२ मूल बीउको बीउ बिजन बासलात (Balance Sheet)

- १२.२.१. धान बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८(के.जी.)
- १२.२.२. गहुं बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १२.२.३. मकै बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १२.२.४. तोरी बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १२.२.५. मुसुरो बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १२.२.६. बदाम बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८(के.जी.)
- १२.२.७ भटमास बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १२.२.८ चना बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)
- १२.२.९ कादो बीउको माग तथा स्रोत केन्द्र आ.व. २०६७/६८ (के.जी.)

१३. आ.व. २०६७/६८ तरकारी बालीको बीउ बिजन बासलात

- १३.१. मुलाको मूल बीउ
- १३.२. सिमीको मूल बीउ
- १३.३. रायोको मूलबीउ
- १३.४. केराउको मूल बीउ
- १३.५. प्याजको मूलबीउ
- १३.६ काउली
- १३.७ काको
- १३.८ गोलभेडा

१४. आ.व. २०६७/६८ कृषि प्रसार शैक्षिक कार्यक्रम सन्चालनमा आवश्यक पर्ने बीउ बिजन बासलात

- १४.१. धानको बीउ
- १४.२. गहुंको बीउ
- १४.३. मकैको बीउ
- १४.४. मुसुरोको बीउ
- १४.५. तोरीको बीउ
- १४.६. भटमासको बीउ
- १४. ७ कोदोको बीउ
- १४. ८ फापरको बीउ
- १४. ९ चनाको बीउ
- १४. १० रहरको बीउ
- १४. ११ मुडुको बीउ
- १४. १२ बोडीको बीउ

१५. आ.व. २०६७/६८ फार्म/केन्द्रहरुमा उपलब्ध हुन सक्ने मूल बीउको स्थिति

- १५.१ धान
- १५.२. गहुं
- १५.३. मकै
- १५.४ मसुरो
- १५.५ तोरी
- १५.६ भटमास
- १५.७ कोदो
- १५. ८ चना

१५.९ बदाम
१५.१० मुडु
१५.११ बोडी

१६.आ. व २०६७ /६८ मा बिभिन्न स्रोतबाट उत्पादित तथा उत्पादन हुने मूल बीउ तथा माग बिबरणको अवस्था (मे. टन)

१७ .फार्म केन्द्रहरुबाट बीउ उपलब्ध गराउनुपर्ने समय तथा जि.कृ.बि.का.हरुले बीउ उठाउनुपर्ने समय

१८. निजी स्तरका बीउ बिजन उत्पादक कम्पनी तथा समूहको ठेगाना बिबरण

१९ .आगामी आ. व. को लागी आवश्यक पर्ने वीउ विजन माग तथा आपुर्ति विषयबारे अन्तरकृया गोष्ठीमा पेश गर्नुपर्ने बिबरण फारमहरु :